

Võru valla üldplaneeringu lähteseisukohad

Vabariigi Valitsuse 22.06.2017 määruse nr 105 „Lasva valla, Orava valla, Sõmerpalu valla, Vastseliina valla ja Võru valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmise“ alusel moodustus Võru Vallavolikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval, s.o 21. oktoobril 2017 Võru valla, Lasva valla, Sõmerpalu valla, Vastseliina valla ja Orava valla ühinemisel uus omavalitsusüksus Võru vald.

Moodustunud uue omavalitsusüksuse territooriumil käesoleval ajal kehtib viie (Võru, Lasva, Sõmerpalu, Vastseliina ja Orava) valla üldplaneering.

- Võru valla üldplaneering, kehtestatud 09.04.2008 määrusega nr 42;
- Lasva valla üldplaneering, kehtestatud 19.04.2013 otsusega nr 1-1.3/15;
- Sõmerpalu valla üldplaneering, kehtestatud 25.03.2010 otsusega nr 9;
- Vastseliina valla üldplaneering, kehtestatud 29.08.2007 määrusega nr 1-1.1/24;
- Orava valla üldplaneering, kehtestatud 25.11.2011 määrusega nr 29.

Võru valla üldplaneeringu koostamise eesmärk:

- kogu valla territooriumit haarava ühtse üldplaneeringu dokumentatsiooni koostamine;
- viia üldplaneering koosõlla kehtivate seaduste ja õigusaktidega ning valla perspektiivsete arengustrateegiatega. Kehtivate üldplaneeringutega kavandatud arengusuunad ja prioriteedid on tänaseks osaliselt muutunud.

Hea elu- ja majanduskeskkonna loomise ja kestmise üks oluline eeldus kohalikus omavalitsuses on kvaliteetse ja toimiva üldplaneeringu olemasolu ning eesmärgipärane koostöö planeeringuga kavandatu elluviimiseks. Üldplaneering määrab maakasutus- ja ehitustingimused, on investeringut ja ehitust ettevalmistava detailplaneeringu koostamise või projekteerimise tingimuste alus ning käsitleb valla arengut tervikuna.

Võru valla haldusterritoorium on osaliselt tiheasustusala (maareformiseaduse ja looduskaitseaduse tähenduses). Võru valla üldplaneeringu algatamise ettevalmistamise käigus on välja selgitatud peamised teemad ja valdkonnad, mis vajavad lahendusi. Üldplaneeringu eesmärk on kogu kohaliku omavalitsuse territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määramine. Sellega määratakse ka üldised maakasutus- ja ehitustingimused järgnevateks aastateks. Üldplaneering annab võimaluse esile tuua üldised väärtused ja huvid, mis tagavad parimal võimalikul moel Võru valla jätkusuutliku ruumilise arengu nii elanike kui ka ettevõtjate seisukohast.

Ülesanded

Võru valla üldplaneeringuga tuleb lahendada planeerimisseaduse § 75 määratud ülesanded, mis on Võru valla ruumilises arengus asjakohased ning baseeruvad valla ruumiliste vajadustele.

Selleks tuleb esmalt koostada ja analüüsida erinevad arengustsenaariumid sh hinnata ka stsenaariumide realiseerimisega kaasneva võivad olulised mõjud. Välja valitud stsenaariumi baasil sõnastatakse valla ruumilise arengu eesmärgid täpsemalt, mille juures arvestatakse ka ilmnunud väärtusi ning pikaajalised strateegilised arengud.

Kõikide planeeringus lahendavate teemade strateegilise planeerimise juures tuleb läbivalt tugineda üldistele põhimõtetele.

Üldised põhimõtted, millest lähtutakse üldplaneeringu koostamisel:

- Asustuse suunamisel lähtutakse eelkõige tihendamise printsiibist (alakasutatud või kasutusest välja langenud maa-alade, hoonete ja olemasoleva taristu kasutuselevõtmine);
- Kasutusest väljalangenud maa-aladele leitakse uusi ja uuenduslikke kasutusviise, sh määratakse, kus on võimalik ehitatud keskkonna „tagastamine“ loodusele;
- Soodustatakse ressursi (sh energia) säästvaid lahendusi;
- Avalik ruum arendatakse ja kujundatakse vananeva elanikkonna vajadusi ja universaalsidaini põhimõtteid arvestades;
- Soodustatakse erinevaid liikumisviise, pöörates suuremat tähelepanu jalgsi- ja jalgrattaga liiklejate vajadustele;
- Valla asumite siseste piirkondade identiteeti tugevdatakse läbi väärtuste määramise ja asumite piiritlemise;

Teemad, mis vajavad käsitlemist üldplaneeringus

- Elamualade maakasutus- ja ehitustingimuste määramine keskkonnas, sh korterelamute ja suvilapiirkonnad;
- Tööstus- ja ettevõtlusalade maakasutus- ja ehitustingimuste määramine, mis tagab elanikkonna kahanemise tingimustest toimiva majanduskeskkonna ja toetaks ettevõtluse arengut;
- Valla muinsuskaitsealade piiride täpsustamine, hoonete remontimiseks, rekonstrueerimiseks ja laiendamiseks tingimuste määramine;
- Valla miljööväärtuslike alade ja väärtuslike üksikobjektide määramine ning neile kaitse- ja kasutustingimuste seadmine;
- Arhitektuuripärandi tuvastamine, kaitse- ja kasutustingimuste määramine;
- Kergliiklusteede asukoha ja arendamise põhimõtete määramine;
- Liikluse ja transpordi arendamisega seotud ehitiste kitsenduste määramine, sh teede kaitsevööndi laiendamise vajaduse hindamine;
- Sotsiaalse infrastruktuuri arendamiseks vajalike alade ja nende kasutustingimuste määramine (vabaõhuürituste korraldamiseks ala/alade asukoha määramine, haridusasutused, spordiehitised jms);
- Kaugküttepiirkonna määramine;
- Alternatiivsete energiaallikate kasutamise põhimõtete määramine;
- Puhke- ja virgestusalade maakasutus- ja ehitustingimuste määramine;
- Võru valla rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine, vajadusel maakonnaplaneeringuga määratud rohekoridoride asukoha ja piiride täpsustamine;
- Võru valla rohealade, väärtuslike maastike, maastiku üksikobjektide ja looduskoosluste piiride määramine ning nende kaitse- ja kasutustingimuste seadmine. Vajadusel väärtuslikele maastikele hoolduskavade koostamine ning nende elluviimine koostöös kohalike kogukondadega
- Võru valla territooriumil asuvate kaitstavate loodusobjektide kaitse- ja kasutustingimuste seadmine;
- Kalmistute asukoha ja arengu põhimõtete määramine;
- Põllumajanduslikuks tootmiseks sobivate alade ja nende kasutustingimuste määramine;

- Võru valda läbivate jõgede ja ojade ning järvede kallaste kasutustingimuste määramine sh supluskohtade määramine, kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimuste määramine ning ehituskeeluvööndi täpsustamine;
- Detailplaneeringu koostamise kohustusega alade ja juhtude määramine. Alad ja juhud, millal tuleb detailplaneeringu koostamisel või hoone projekteerimisel kaaluda planeerimis- ja/või arhitektuurivõistluse korraldamist;
- Vajadusel projekteerimistingimuste andmise aluseks olevate tingimuste seadmine, maakasutuse juhtotstarvete, krundi minimaalsete suuruste, maksimaalse ehitusmahu, hoonete paiknemise piirangu (tänavajoone), hoonestuse kõrguse, haljastuspõhimõtete määramine.

Üldplaneeringu elluviimise kava

Üldplaneeringu elluviimise kavaga tuleb välja töötada üldplaneeringu rakendusvõimalused, anda sisend teistele strateegilistele dokumentidele, valla investeeringute jaotusele. Määrata tuleb võimalik ajakava ja prioriteedid valla maa omandamise ja võõrandamise vajaduse, ühiskondlike objektide realiseerimise, tehnilise taristu väljaehitamise, avaliku ruumi arendamise kohta.

Üldplaneeringu protsessis tuleb analüüsida täiendavalt kehtivaid planeeringuid, vajadusel selgitatakse välja nende kehtetuks tunnistamise vajadus. Eesmärgiks on siinkohal planeeringute sidususe selgus ja linnaruumi kujundamise järjepidevuse säilitamine.

Üldplaneeringu elluviimise osas vajavad käsitlemist ka näitajad, mille puhul üldplaneeringu ülevaatamise käigus tuleks kaaluda üldplaneeringu uuendamise vajadust (nt rahvaarvu oluline muutus, üldplaneeringut muutvate detailplaneeringute osakaal vms).

Üldplaneeringu seosed teiste olulisemate strateegiliste dokumentidega

Üldplaneeringu koostamisel tuleb lähtuda üleriigilisest planeeringust Eesti 2030+, Võru maakonnaplaneeringust, Võru valla uuest arengukavast ja naaberlinna Võru ning naaberomavalitsuste üldplaneeringust. Üldplaneeringu koostamisel lähtutakse ka keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande tulemustest, riskianalüüsist ja asjakohastest riigi tasandi strateegilistest dokumentidest.

Võru valla üldplaneeringu koostamise ajakava

Üldplaneeringu ja KSH ajakava koostamisel on aluseks seadustega (PlanS, KeHJS, HMS) sätestatud planeeringu ja KSH menetlused. Vastavalt KeHJS-e § 36 lõike 2 punktile 4 tuleneb KSH koostamise ajakava planeeringu koostamise ajakavast. Planeeringu koostamise ja KSH menetlus ühendatakse võimalikult ulatuslikult.

Üldplaneeringu koostamise ja KSH läbiviimise ajakava ühendamine on oluline seetõttu, et üldplaneeringu lahenduse väljatöötamine ja KSH läbiviimine ning üldplaneeringu ja KSH avalikustamised viiakse läbi vastastikku seostatult, üheaegselt ja samade avalike väljapanekute ja avalike arutelude raames. KSH aruanne esitatakse Keskkonnaametile heakskiitmiseks pärast ÜP vastuvõtmist ja avalikustamist.

Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise protsess järgib järgmist orienteeruvat ajakava:

Tegevus		Tähtaeg	Vastutaja	Märkus
ÜP JA KSH ALGATAMINE	ÜP lähteseisukohtade koostamine	11.04.2018	Võru Vallavalitsus	
	ÜP ja KSH algatamine	11.04.2018	Võru Vallavalitsus	11.04.2018 volikogu otsus nr 53
	Algatamisest teavitamine Ametlikes Teadaannetes	Hiljemalt 24.04.2018	Võru Vallavalitsus	
	Algatamisest teatamine ajalehes, Võru valla lehes ja kodulehel	Hiljemalt 10.05.2018	Võru Vallavalitsus	Avaldatud valla kodulehel2018, avaldatud Võrumaa Teatajas2018, Võru valla lehes2018
	Kaasatavate ja koostöö tegijate informeerimine algatamisest	Hiljemalt 10.05.2018	planeeringu- spetsialist	Teated väljastatud2018
	ÜP ja KSH koostamiseks hanke välja kuulutamine	30.05.2018	hankespetsialist	
ÜP LÄHTESEISU- KOHAD JA KSH VÄLJATÖÖTA- MISE KAVATSUS	ÜP lähteseisukohtade täpsustamine ja KSH väljatöötamise kavatsuse koostamine	Juuni-oktoober 2018	Võru Vallavalitsus ÜP ja KSH koostaja	
	Kaasatavatelt ja koostöö tegijatelt ettepanekute küsimine ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kava koostamise kohta	November 2018	planeeringu- spetsialist	
	Ettepanekute alusel ÜP lähteseisukohtade ja KSH kavatsuse täiendamine		planeeringu- spetsialist, ÜP ja KSH koostaja	
	ÜP lähteseisukohtade ja KSH kavatsuse tutvustamine Võru Vallavolikogule		Võru Vallavalitsus	
	ÜP lähteseisukohtade ja KSH kavatsuse avalikustamine Võru valla kodulehel ning avaliku arutelu		planeeringu- spetsialist	

	korraldamine			
	Vajalike uurimuste ja analüüside läbiviimiseks hangete korraldamine ja lepingute sõlmimine		planeeringu-spetsialist, hankespetsialist, Võru Vallavalitsus	
ARENGUSTSE-NAARIUMIDE KOOSTAMINE	Rahvastikutrendidest tulenevate arengustsenaariumide koostamine		ÜP ja KSH koostaja	
	Stsenaariumide mõjude hindamine		ÜP ja KSH koostaja	
	Stsenaariumide tulemuste tutvustamine volikogus ja vaheotsus.		Võru Vallavalitsus, ÜP ja KSH koostaja	
ÜP JA KSH ARUANDE EELNÕU KOOSTAMINE JA AVALIKUSTAMINE	ÜP ja KSH aruande koostamine (Koostamise etapid kirjutatakse täpsemalt lahti koostamise eel)		Võru Vallavalitsus ÜP ja KSH koostaja	
	ÜP ja KSH aruande eelnõu tutvustamine Võru Vallavolikogu		Võru Vallavalitsus, ÜP ja KSH koostaja	
	ÜP ja KSH aruande eelnõu avalikust väljapanekust kaasatavate ja koostöö tegijate teavitamine	14 enne avalikustamist	planeeringu-spetsialist	
	ÜP ja KSH aruande eelnõu avalikust väljapanekust teavitamine ajalehes, valla lehes ja kodulehel		planeeringu-spetsialist	
	ÜP ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek	30 päeva	planeeringu-spetsialist	
	Võru Vallavolikogu seisukoht kirjalike arvamuste kohta		Võru Vallavolikogu	
	Kirjalikele arvamustele vastamine		Võru Vallavalitsus	
	ÜP ja KSH aruande eelnõu täiendamine ettepanekute alusel		Võru Vallavalitsus, ÜP ja KSH koostaja	

	Avaliku arutelu ajast teavitamine ajalehes ja Võru valla kodulehel		planeeringu-spetsialist	
	ÜP ja KSH aruande eelnõu avalik arutelu		planeeringu-spetsialist, ÜP ja KSH koostaja	
	Avaliku väljapaneku tulemuste ja avaliku arutelu tulemuste kohta info avaldamine ajalehes ja Võru valla kodulehel		planeeringu-spetsialist	
	ÜP ja KSH aruande eelnõu täiendamine avaliku arutelu tulemuste alusel		Võru Vallavalitsus ÜP ja KSH koostaja	
ÜP JA KSH ARUANDE EELNÕU KOOSKÕLASTAMINE JA ARVAMUSE KÜSIMINE	ÜP ja KSH aruande eelnõu kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks esitamine kaasatud isikutele		Võru Vallavalitsus, planeeringu-spetsialist	
	Võru Vallavolikogu seisukoht laekunud ettepanekutele		Võru Vallavolikogu	
	ÜP ja KSH asuande eelnõu muutmise ja täiendamine vastavalt seisukohtadele		Võru Vallavalitsus, ÜP ja KSH koostaja	
	Laekunud seisukohtadele vastamine		Võru Vallavalitsus	
	Vajadusel kooskõlastamise kordamine		Võru Vallavalitsus	
ÜP JA KSH ARUANDE VASTUVÕTMINE	KSH tulemuste lisamine ÜPsse		Võru Vallavalitsus	
	ÜP vastuvõtmine		Võru Vallavolikogu	
ÜP AVALIKUSTAMINE	ÜP avalikustamisest teavitamine ajalehes ja valla kodulehel ning kirjaga asutustele, koostöö tegijatele ja kaasatavatele		planeeringu-spetsialist	
	ÜP avalik väljapanek		planeeringu-spetsialist	
	Võru Vallavolikogu seisukoht laekunud		Võru Vallavolikogu	

	arvamustele			
	Kirjalikult esitatud arvamustele vastamine		Võru Vallavalitsus	
	ÜP avalikust arutelust teavitamine ajalehes, valla kodulehel ja kirjaga arvamuse esitajatele		planeeringu-spetsialist	
	ÜP avaliku arutelu korraldamine		planeeringu-spetsialist	
	ÜP avaliku arutelu tulemuste avalikustamine ajalehes ja linna kodulehel		planeeringu-spetsialist	
	Vajalike muudatuste tegemine ÜPs		Võru Vallavalitsus	
	Kui muudatused muudavad ÜP põhilahendust või tekib vajadus KSH aruande oluliseks muutmiseks, korratakse ÜP ja KSH aruande kooskõlastamist, avalikku väljapanekut ja avalikku arutelu		Võru Vallavalitsus	
ÜP HEAKSIITMINE	ÜP esitatakse heakskiitmiseks rahandusministeeriumile		Võru Vallavalitsus	
	ÜP heakskiitmine/ heaks kiitmata jätmine		Rahandusministeerium	
	Kui muudatused muudavad ÜP põhilahendust või tekib vajadus KSH aruande oluliseks muutmiseks, korratakse ÜP ja KSH aruande kooskõlastamist, avalikku väljapanekut ja avalikku arutelu		Võru Vallavalitsus	
ÜP KEHTESTAMINE	ÜP kehtestamine	Hiljemalt 30.06.2021. a	Võru Vallavolikogu	
	ÜP kehtestamisest teavitamine ajalehes, linna kodulehel,		planeeringu-spetsialist	

	Ametlikes Teadaannetes ning puudutatud isikute, koostöö tegijate ja kaasatute teavitamine			
	Kehtestatud ÜP esitamine rahandusministeeriumile ja Maa-ametile		Võru Vallavalitsus	
ÜP ÜLEVAATAMINE	ÜP ülevaatamine	5 aasta pärast peale kehtestamist	Võru Vallavalitsus	
	ÜP ülevaatamise tulemuste esitamine rahandusministeeriumile	6 kuu jooksul peale ülevaatamist	Võru Vallavalitsus	

Võru valla üldplaneeringu koostamiseks vajalikud uuringud

Üldplaneeringu põhilahenduse väljatöötamise käigus koostatakse alljärgnevad analüüsid või eksperthinnangud:

- Keskkonnamõtjude strateegiline hindamine, sh majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna mõjude hindamine (mh stsenaariumite lõikes);
- Muinsuskaitseala elanike küsitlus väärtushinnangute ja probleemide väljaselgitamiseks;
- Muinsuskaitse eritingimused (sh ka kaitsealal paiknevate mälestistena mitte arvel olevate ehitiste tüüptingimused);
- Rahvastikuproгноos asumite lõikes, mis võimaldab planeerida eluaseme ja taristute vajadust;
- Ettevõtjatele suunatud küsitlus.

Üldplaneeringu koostamise kaasamise kava

Kaasamine on antud kontekstis strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel tehtav koostöö erinevate huvigruppidega, et tagada nende huvide kaitse. Kaasamise eesmärk on Võru valla arengut suunav ja võimaldav üldplaneering, mis seotakse üldplaneeringu eesmärgiga, üldpõhimõtete ja käsitletavate teemadega.

Kuna planeerimismenetlus on avalik, siis tuleb planeerimisalase tegevuse korraldajal avalikkust planeerimismenetlusest ja kaasatuid ning koostöötegijaid arusaadavalt teavitada, menetlusse piisavalt kaasata ning korraldada planeeringu koostamise käigus planeeringu tutvustamiseks avalikke väljapanekuid ja avalikke arutelusid. Üldplaneeringuga seotud materjalid on kättesaadavad Võru valla kodulehel rubriigis koostatav üldplaneering ning Võru Vallavalitsuses (ruum). Oluline on jagada piisavat, õiglast ja olulist infot. Planeeringu koostamisse kaasatakse partnereid menetluse alguses, selle jooksul ning kaasamise lõppedes, kui saavutatud kokkulepete põhjal on otsus tehtud. Kaasamiseks kasutatakse järgmiseid viise:

- Informeerimine – teated ja lühiartiklid Võrumaa Teatajas ja Võru valla lehes, info valla kodulehekülgedel internetis, teavitus e-kirjaga, teated avalikel infostendidel (Võru Vallavalitsuse I korruse stend, Võru valla raamatukogud);
- Konsulterimine – konkreetsed küsimused (küsimustikud), millele vastust soovitakse, küsimuste iseloom sõltub oluliselt sihtgrupist;

- Osalus – arutelud, koosolekud, töögrupid.

Kaasamise ajakava on ühildatud üldplaneeringu koostamise ajakavaga. Nimetatud tabelis on välja toodud orienteeruvad ajad, millal kaasatuid ja koostöötegiid informeeritakse, millal viiakse läbi küsitlusi, millal korraldatakse avalikke arutelusid. Planeeringu koostamise korraldaja jätab endale õiguse korraldada täiendavaid arutelusid huvigruppidega, kui selleks peaks tekkima vajadus. Sellest teavitatakse huvigruppi kirjaliku teatega, teatega ajalehes ja Võru valla kodulehel.

Lähtudes Vabariigi Valitsuse 17.12.2015. a määrusest nr 133 Planeeringute kooskõlastamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused koostatakse üldplaneering koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi üldplaneering käsitleb, ja planeeringualaga piirnevate kohaliku omavalitsustega. Võru valla üldplaneeringut koostatakse koostöös ja kooskõlastatakse järgmiste asutustega:

- Kaitseministeerium – Võru valla üldplaneeringu alale jääb riigikaitse ehitised ja selle piiranguvöönd (Nursipalu);
- Keskkonnaamet – Võru valla üldplaneeringu koostamisega kaasneb KSH koostamine, üldplaneeringu alal on mitmed kaitstavad looduse üksikobjektid ja selle kaitsevööndid;
- Maanteeamet – Võru valla üldplaneering hõlmab tegevusi riigitee kaitsevööndis;
- Muinsuskaitseamet – Võru valla üldplaneeringu alal on muinsuskaitseala ja selle kaitsevöönd ning mitmed kinnismälestised ja nende kaitsevööndid;
- Põllumajandusamet – Võru valla üldplaneeringu alal asub maaparandussüsteem;
- Päästeamet – Võru valla üldplaneeringu alal asub suurõnnetuse ohuga ettevõtteid;
- Tehnilise Järelevalve Amet – Võru valla üldplaneeringu alale jääb raudtee kaitsevöönd ja planeeringualal asub raudteerajatisi;
- Terviseamet – Võru valla üldplaneeringuga käsitletakse müra ja vibratsiooni küsimusi
- Antsla vald – piirnev kohalik omavalitsus;
- Rõuge vald – piirnev kohalik omavalitsus;
- Põlva vald – piirnev kohalik omavalitsus;
- Setomaa vald – piirnev kohalik omavalitsus;
- Võru linn – piirnev kohalik omavalitsus.

Üldplaneeringu koostamisse kaasatakse järgmised asutused ja isikud:

- AS Eesti Raudtee
- AS Võru Vesi, Väimela Soojus
- Kaugkütte ettevõtteid
- Eesti Lairiba Arenduse SA
- Elektrilevi OÜ
- Rahandusministeeriumi Võru talitus

Kui üldplaneeringu koostamise käigus ilmneb, et üldplaneeringu lahendus puudutab mõnda teist valitsusasutust, organisatsiooni, elanikke esindavat mittetulundusühingut või sihtasutust, tehnovõrkude ja –rajatiste valdajat, siis asutakse nendega kootööd tegema või kaasatakse puudutatu koheselt planeeringu koostamisse.